

Mugu spyrja okkum sjálvi — hvat er best fyri tey gomlu

— og royna at vera opin fyri nýggjum møguleikum

— Vit eiga alla tíðina at seta okkum spurningin, hvat er best fyri tey gomlu. Vit mugu fáa eitt sakligt, ærligt og opið tjak um henda spurning og royna at vera opin fyri nýggjum møguleikum.

Hetta sigur Steinbjørn Jacobsen, skúlastjóri og rithevi, í samrøðu við Sosialin. Steinbjørn hevur í sínum arbeiði sum skúlastjóri og rithevi oftani nomið við spurningar, sum viðvíkja viðurskiptum hjá teimum gomlu í samfelagnum.

Tey fyrstu skeiðini hjá heimahjálparunum vórðu hildin á Háskúlanum, har umframt lutók Steinbjørn á eini stevnu hjá heimahjálparunum, sum varð hildin í Kambsdali í fjør.

Skriva um tey gomlu

Sum rithevi hevur Steinbjørn Jacobsen greitt úr hondum ein útvarpsleik, sum ber heitið: »Gardinurnar fyri, og hvat so?« Hetta er ein leikur, sum livandi og lætt fylgir livinum hjá eini einsamallari og eldri kvinnu, sum býr heima hjá sær sjálvi — og ynskir at vera har sum longst.

Leikurin varð útvarpaður í fjør. — Sætt at siga, heldur Steinbjørn fyri, so hevði eg roknað við einum tjaki aftaná um henda so týðandi spurning, tí hetta var ein tjakleikur, men tianverri bleiv einki tjak.

Vit hava biðið Steinbjørn siga sína hugsan um viðurskiptini hjá teimum gomlu í Føroyum í dag — og hvussu vit eiga at taka okkum av teimum.

Mín skylda

Steinbjørn heldur fyrst fyri, at onkur man spyrja, hvat tað rakar Steinbjørn Jacobsen at blanda seg uppi, antin vit skulu hava ellisheim ella ikki.

— Til tað er at siga, at eg kenni tað sum mína skyldu bæði sum samfelagsborgari og menniskja at hugsa um hesi viðurskipti.

Steinbjørn er av teirri áskoðan, at vit eiga at umhugsja spurningin viðvíkjandi teimum gomlu gjølla, áðrenn vit taka eina avgerð. Og hann sigur víðari: — Sjálvsagt er ein ávisur tørvur á bæði ellis- og røktarheimum, men vit mugu ikki læsa okkum fæst í teir tankar, sum vóru frammi fyri fleiri árum síðani.

Bundin av fortíðini

Tianverri hava vit lyndi til at hugsa í tankaganginum, sum var fyri 10 til 15 árum síðani. Vit eiga har-

afturimóti at læra av fortíðini. Hyggja vit nú t.d. at skúlabýggingini, so hava vit lagt dent á at byggja stórar skúlar. So eisini við t.d. ellisheimum. Nú eru vit við at venda okkum frá hesum tankanum.

Umstøðurnar eru eisini nógv broyttar. Nú hava vit bæði vegir og telefon um alt landið. Hesi viðurskipti gera, at vit nú kunnu taka spurningin um tey gomlu upp til viðgerðar av nýggjum.

Altíð tørvur á røktarheimum

Steinbjørn sigur, at vit sleppa ongantíð heilt uttanum røktarheim. Tí tað vilja altíð vera gomul fólk, ið als ikki kunnu klára seg sjálvi. — Men vit mugu gera okkum greitt, at gomul fólk umframt at hava tørv á læknum og sjúkrasystum, eisini hava annan tørv fyri neyðini, eitt nú at kunna vera í tí sama umhvørvinum, sum tey hava verið stóran part av livinum.

Ganga burtur frá ellisheimum

Steinbjørn setir spurnar tekin við, um vit eiga at byggja fleiri ellisheim í Føroyum. Hann visir á, at leita vit bert nøkur ár aftur í tíðina, so var tað

móti at byggja ellisheim í grannalondunum.

Eins og vit hava bygt stórar og kostnaðarmiklar skúlar, hava vit eisini bygt stór ellisheim. Vit hava lyndi til at halda, at er ein skúli, eitt ellisheim ella okkurt triðja so og so stórt og kostar tað so og so nógv, so er tað so sanniliga eisini gott. Vit hava tá kunnað vaskað okkara hendur.

Eingin vildi á ellisheim

Tað var ein hending miðskeiðis í 60-unum, sum fekk Steinbjørn at hugsa meira um spurningin við teimum gomlu. Tað var ein dansk kvinna, sum skuldi gera eina sending til danska útvarpið um tey gomlu í eini føroyskari bygd. Hon vitjaði í Húsavík, har Steinbjørn var lærari um tað mundið. Danska útvarpskvinnann tosaði við øll tey gomlu í bygdini — og fekk m.a. burtur úr, at eingin av teimum ynskti at koma á eitt ellisheim.

Hyggja vit nú eftir teimum tølum, sum vórðu gjørd fyri nøkrum árum síðani yvir tørvin á ellisheimum ymsa staðni í Føroyum, kanska serliga á stórplássunum, so siggja vit, at tørvurin í dag skuldi verið rættiliga stórir.

Heimahjálpin — ein góð loysn

— Men her er tað so hent, leggur Steinbjørn afturat, at ein nýggjur møguleiki er komin undan kavi, nevniliga heimahjálpin. Var heimahjálpin ikki komin, so hevði uttan iva verið stórt brúk fyri ellisheimum.

Eg haldi sjálvur, at just hetta við heimahjálpin hevur verið ein nýggjur máti at loysa spurningarnar uppá. Men hesin møguleikin er ikki troystur til fulnar.

Við hesum vil Steinbjørn vísa á, at vit eiga at royna at finna nýggjar leiðir istaðin fyri ellisheimum — m.a. við at útbyggja bæði heimahjálp og heimasjúkrarøkt.

— Men hetta við ellisheimum er ógvuliga fast grøgvíð í okkum. Við heimahjálpin funnu vit kortini ein nýggjan møguleika, og tað kundi væl verið, at okkurt triðja átti at verið roynt eisini.

Spurdur um hvønn triðja

møguleika hann kundi hugsa sær, svarar Steinbjørn, at tankin við vardum íbúðum uttan iva hevði verið góður í Føroyum. — Vit kunnu hugsa okkum, at ein kommuna tók stig til at seta hús í stand, har tey gomlu so kunnu koma saman til eithvørt ítriv. Úti á byggunum eru nógv hús, sum kundu verið brúkt til tilíkt endamál, meðan tað t.d. í Havn er ógvuliga trupult at finna héli til nakað sum helst.

Steinbjørn heldur ikki, at tað er ein góður máti at geva teimum gomlu pening so tey kunnu klára seg sjálvi. Hann heldur harafturimóti, at vit eiga at ganga tann vegin, at har børnini ella onnur í familjuni kunnu taka sær av sínum avvarðandi, har áttu tey eisini at fingið lön fyri tað.

— Partapolitikkur eigur ongantíð at koma uppi, tá tað snýr seg um viðurskiptini hjá teimum gomlu, endar Steinbjørn Jacobsen.

Nýtt vakstrarhús í Kirkjubø:

Fyrst planturnar seldar

Í seinastu viku seldi tað nýggja vakstrarhúsið hjá Urtagarðinum í Kirkjubø tær fyrstu planturnar.

Tað er Ólavur Patursson, sum hevur bygt hetta stóra og framkomna vakstrarhúsið. Støddin á húsinum er 96

ferðir 12 metrar og kostnaðurin er umleið 1,5 mill. kr.

Ólavur fór undir útgreivsturin seinasta heyst. Eftir páskini varð grundin stoypt og í juni settu nakrir danir húsið upp eftir trimum vikum. Seinast í august fluttu tær fyrstu planturnar inn.

Vakstrarhúsið er tó ikki heilt liðugt enn. Ein partur er eftir at taka í

brúk. Ólavur arbeiðir sjálvur við at gera húsið liðugt, so til várs — í mars — verður húsið fult við kálplantum og summarblómum. Nú undan jólum er vakstrarhúsið fyllt við jólaplantum — jólastjörnum, jólabegonium og hasintum.

Sosialurin hevur vitjað vakstrarhúsið og havt eina samrøðu við Ólav Patursson, sum kemur í næsta blað.

